

Ipraksis nyhetsbrev

Nr 4/24

Lederhylet

Murere, malere og tømrere har avholdt en flott felles Mesterbrevutdeling 25.oktober i festsalen, og Mesterbrev har invitert til bransjeseminar.

Mesterbrev orienterte om at deres daglige leder, Heidi Tveide, har avsluttet sitt arbeid i Mesterbrev. Dette betyr at de skal ansette ny leder i Mesterbrev.

Et juleønske ville være å få en Mester i lederstolen for Mesterbrev og flere Mestere inn i styret i Mesterbrevnemnden. Det er også ønske om mer faglig fordypning i utdannelsen og fokus på hvordan Mesterbrevet kan fungere for å gi høyere lønnsomhet for de som er innenfor, enn de som er utenfor ordningen.

Mesterbrevet bør tilføre en merverdi som kunde og arbeidsgiver oppfatter og er villig til å betale for. Kanskje er tiden moden for å fokusere mer på Mesterbrevet som næringsvei i tiden som kommer.

OHIF har kontaktet Unge Høyre, Unge Venstre, FpU, Senterungdommen, Grønn Ungdom, Sosialistisk Ungdom, KrFU, Rød Ungdom og AUF, for å møtes og snakke om yrkesfag. Senterungdommen, Unge Høyre og FpU, har vi hatt gode møter med. Det er stille fra venstresiden, på tross av oppfølging. Det er en uting å ikke svare på inngående post, enten man er interessert i yrkesfag eller ei. Man kan nesten lure på hvorfor ikke venstresidens ungdom får bluss på lampen av yrkesfag?

Det skal jeg fundere på når julen har lagt seg, og det er tid for noen smale skispor under stjernene.

God Jul, godt år, og vel møtt i OHIF på nyåret!

40 nye mestere ble hyllet i Festsalen i Håndverkeren

25. oktober ble det levert ut 40 nye mesterbrev i tømmer-, maler- og murerfaget. Oslo Malermesterlaug, Murmesternes Forening og Byggmesterforbundet Region Øst gikk sammen om arrangementet og gav dermed de nye mesterne en uforglemmelig kveld. Det ble både middagsbuffet, taler og underholdning - noe de nye mesterne uttrykte stor begeistring for. At Mesterbrevet betyr mye for dem som mottar det er det ingen tvil om. Det er krevende og tar tid – Men nå var det tid for å være stolt av innsatsen.

Direktør i OHIF, Eivind Andersen, representerte foreningen og siterte Thomas Edison som oppfant lyspæren i sin tale; «De fleste mennesker lar sjansen gå fra seg, fordi den kommer kledd i arbeidstøy og lukter av hardt arbeid», og bekreftet det som mesterne nå vet – At det krever 10 000 timer med øvelse og praksis som har gjort dem til mestere i sine Håndverksfag. Andersen hadde også med seg sin datter denne kvelden. Sammen gav de mesterne et flott musikalsk innslag med Dum Dum Boys «Stjernesludd».

Les mer om arrangementet i Byggmesteren: [Feiret 40 nye maler-, murer- og tømrmestere - Byggmesteren](#)

Tre nye mestere i Kobber- og Blikkenslagerfaget

Under julemøtet i Kobber- og Blikkenslagerlauget den 28. november ble det delt ut tre Mesterbrev.

Det er en flott tradisjon at de nye mesterne blir invitert til å motta mesterbrevet på denne måten, hvor de også kan bli kjent med lauset.

Oldermann Terje Røgeberg-Eriksen t.h.

OHIF møter ungdomspartiene

OHIF har i høst banket på døren til de politiske ungdomspartiene, og lørdag 2. november gikk turen til FpU hvor rundt 110 engasjerte ungdommer fra hele Norge var samlet til sentralstyremøte i Oslo.

Sylvi Listhaug fikk 30 minutter - Deretter fikk OHIF en time! Heia yrkesfag!

OHIF snakket om veien til videregående for ungdommer med ulikt utgangspunkt, hva som møter dem på yrkesfaglige linjer, barrierer for etablering, og "Håndverksbrevet" som en mulig regulering av markedet for håndverkstjenester. Les mer om Håndverksbrevet [HER](#)

Det var stor stemning og sterkt engasjement. Møtet ble avsluttet med at ungdommene fikk tid på seg til å forberede spørsmål til OHIF, og så ble det en grundig spørreunde fra salen. Det ble etter hvert nesten vanskelig å avslutte, fordi engasjementet var enormt.

Utfordringene i yrkesfag virket velkjente for ungdommene, og det virket som sentralstyret i FpU hadde ganske god kjennskap til utfordringene for yrkesfag i Norge. Det er verd å merke seg at et parti langt ute på høyresiden, som egentlig svinger armene rundt for avregulering og fri konkurranse, virker oppriktig interessert i OHIFs budskap om at ren frimarkeds konkurranse avler dårlig fortjeneste, dårlig kvalitet, dårlig rekruttering og sjørøverskip i markedet, eksemplifisert med «fangenes dilemma spillet». Videre at markedet bør reguleres også for å ta vare på forbrukeren. Mens sentralstyret i Senterungdommen stort sett kler seg i ullgenser, kler FpU ungdommen seg i alt mulig. Hva betyr det mon tro? Er de folk flest?

Det forsømte Nasjonaltheatret

Nasjonaltheatret skal renoveres og Statsbygg har til nå brukt en kvart milliard på å undersøke alternativer – uten å ha landet på noe konkret. Den såkalte Tullinløkka-løsningen har kostet 30 millioner alene.

Kulturminister Lubna Jaffery la frem tre alternativer for Nasjonaltheatret i juni i år. Felles for dem alle er usikkerheten rundt investeringsbehovet og fremdriften. Med antatte kostnader opp mot 10 milliarder kroner over en periode på 18 år er det lite sannsynlig at verken denne eller den neste regjeringen vil konkludere med det første.

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum uttalte til Dagens Næringsliv i oktober at en «Volvo oppussing» av Nationaltheatret til omtrent 3 milliarder fikk greie seg. En «Rolls-Royce» oppussing til 10 milliarder var rett og slett for drøy kost for staten. Kultureliten i Oslo ble veiet mot kulturpolitikk i distriktene. Men - hvordan vekter man verdien av en nasjonal kulturskatt? Og hvordan vektet håndverkskompetanse både nå og for ettertiden i et slikt prosjekt?

OHIF har engasjert seg i debatten og fikk [denne artikkelen](#) på trykk i Dagsavisen den 18. november.

DEBATT

Nationaltheatret: Lytt til dem som skal gjøre jobben

Skal det bygges dyrt og sakte, billig og fort – eller rett og slett med høy kvalitet til rett pris? Uansett må jobben gjøres av faglærte håndverkere.

Oslo 20181001. Nationaltheatret forfaller og flere områder inne og ute er dekket til av frykt for at bygningsdeler skal løsne. Flere steder er det tydelige sprekkdannelse. Foto: Lise Åserud / NTB (Foto: Lise Åserud/NTB)

”

*Hvis jobben må gjøres
to ganger, og varer
halvparten så lenge, vil
selv dobbelt pris være
en god handel*

”

Les også: [EUROPEISK SØKELYS PÅ DET FORSØMTE NATIONALTHEATRET — Oslo Byes Vel](#)

Foto: Frank Holtschlag

Fag- og Svennebrevutdeling i Oslo Rådhus

Fag- og Svennebrevutdelingen går over to dager, og svennebrevene ble levert ut på arrangementets andre dag den 26. november. Oslo Rådhus var pyntet med laugenes faner og dekorert med blomsterdekorasjoner utført av blomsterdekoratørfagets opplæringskontor. Nye og stolte fagarbeidere mottok sitt fag- og svennebrev fremfor venner, familie, opplæringskontor, opplæringsbedrifter og andre gjester.

Oslo Håndverker Sangforening fikk det ærefulle oppdraget med å åpne arrangementet, og det er noe usedvanlig flott med et mannskor i en slik sal. Varaordfører Julianne Ofstad holdt denne gangen velkomsttalen og gav etterpå ordet til dagens hovedtaler som var fungerende daglig leder i Byggmesterforbundet, Harald Hansen. Hansen holdt en veldig fin tale!

Elever fra Foss videregående skole sto for de musikalske innslagene og avsluttet med et ganske så sprekt valg på en slik sammenkomst: «We don't need no education».

Det ble levert ut to fagprøvedaljer og en svenneprøvedalje denne kvelden.

Flere bilder fra utdelingen ligger på våre [Facebook-](#) og [Instagram-sider](#).

Foto: Frank Holtschlag

Svenneprøvedalje i Møbelsnekerfaget

En glad og overrasket møbelsnekkersvenn fikk en velfortjent svenneprøvedalje. Jesper Mork har gått i lære hos Møbelverkstedet produksjon med Pål Hald som faglig leder, og har vært tilknyttet opplæringskontoret Tresenter Øst.

Sammen med daljen følger et håndskrevet diplom utført av Hedvig Brandt Depuis, og et stipend fra Blikkenslagermester Oluf C. Johanssen og hustrus legat på kroner 13.000.

Utmerkelsen henger høyt, og for å motta denne daljen må kandidaten ha avlagt en svenneprøve som prøvenemden anser er av en så særdeles god kvalitet, at den fortjener en dalje - Det vil si langt over gjennomsnittet i sitt fag.

I Mork sin svenneprøve var alle tre vurderingsdelene, planlegging, gjennomføring og dokumentasjon, utført med god orden, ro, selvsikkerhet og svært høy grad av faglig kompetanse. Både produksjonen og overflatebehandlingen var over gjennomsnittet godt utført og kandidaten imponerte i tillegg nemden med å bli ferdig før tiden.

Tusen takk til våre gjester, oldermenn, ledere og formenn som stiller opp og gjør ekstra stas på arrangementet.

Kilde: <https://samson.no/>

En historisk bauta fyller år

6. november markerte baker W.B. Samson sitt 130-årsjubileum på Egertorget i Oslo – Samme sted som det hele startet i 1894. Kampen Janitsjarorkester spilte, det ble servert wienerbrød og ordfører Anne Lindbo holdt tale for jubilaranten. Hun fikk etterpå gleden av å klippe snoren for den offisielle nyåpningen av kafeen. Fagbladet Bakeri.net dekket arrangementet – og hele artikkelen kan leses [her](#)

«Et bakeri handler ikke bare om bakervarer, men også om menneskemøter»

- Carl Fredrik Samson

W.B. Samson betraktes som byens eldste, og er en historisk bauta i bybildet. Grunnleggeren Wilhelm Bismark Samson var sønn av en tysk omreisende skredder som hadde kommet til Norge noe år tidligere.

Bismark Samson ønsket å utdanne seg til baker eller brygger, men da han fikk tilbud om læreplass hos Bakermester L. Rolfsen i den gang Kristiania, ble valget lett – Eventyret om W.B. Samson startet.

Da bakeriet åpnet på Egertorget var det produksjon i kjelleren. Kundene satt mens de ble ekspedert, og et wienerbrød ble solgt til 2-3 øre. I 1911 vokste de ut av lokalene og produksjonen ble flyttet til Gyldenløves gate 8 på Frogner, hvor de fortsatt holder til.

Bismark Samsons sønn Gunnar Samson ble ferdig baker og konditor i 1923 og starter i bedriften, og flere filialer kommer til. Under krigen kunne bakeriet holde produksjonen i gang ved at det ble levert inn rasjoneringskort i bytte mot brød. Kortene ble deretter samlet inn sentralt og levert til møllene i bytte mot mel.

I 1947 kommer 3. generasjons Samson inn i bedriften etter et par år som lærling. Per Samson som baker og hans bror Willy Bernt som konditorlærling. Kanskje var det han som hadde regien da de i 1968 laget bryllupskaken til den gang kronprins Harald og Sonja Haraldsen.

4. generasjons baker Morten Samson starter i familiebedriften i 1977, og i 2007 kommer brødrene Per Christian og Carl Fredrik til. Carl Fredrik som ansvarlig for filialene og Per Christian, med sitt mesterbrev som baker, inn som produksjonssjef. Brødrene tar bedriften inn i en ny æra. Flere filialer åpnes, og i 2013 utvider de tilbudet med det første stedet som serverer pizza, vin og øl på kveldstid. Siste tilskuddet er en filial på CC Vest.

Per Christian er tidligere styremedlem i OHIF, og sitter nå som Oldermann i Oslo Baker og Konditorlaug - Og Carl Fredrik ble i juni valgt som ny president i Baker- og Konditorbransjens Landsforening (BKLF).

I løpet av sine 130 år har W. B. Samson hatt orkesterplass til mange av Norges mest definerende stunder. De var til stede da hovedstaden byttet navn fra Christiania til Oslo og da kvinner fikk stemmerett. De har overlevd krig og finanskriser, omstilt seg under industrialiseringen og bakt brød under viktige øyeblikk som OL i 1952 og 1994. W. B. Samson har vært med på mye og har sett det meste.

Det er et imponerende stykke arbeid som familien Samson har lagt ned gjennom de 130 årene som bedriften har eksistert. Det er noe ærverdig og særdeles flott med generasjonsbedrifter som både klarer å holde kvalitet, historie, faglig stolthet og tradisjon i hevd, samtidig som de utvikler nye veier mot fremtiden.

Gratulerer så mye med jubileet – OHIF er stolte av å ha dere som medlem!

Fru. Sigrid Samson (født Nyquist) giftet seg med bakermester Wilhelm Bismark Samson i 1896. De fikk til sammen tre barn, men mistet dessverre den førstefødte i lungebetennelse. Den yngste, sønnen Gunnar, ble født i 1898 og overtok W.B. Samson etter at han ble baker og konditor. Sigrid var en svært driftig dame, og ble valgt inn som nestformann i OHIFs Dameforenings styre i 1928. Hennes innsats for dameforeningen, basarer og julekrybber til inntekt for trengende var svært omfattende. Ingen kunne tenke seg å arrangere en «julekrybbe» uten at Fru. Samson i spissen. Hun var sterkt sosialt interessert og hennes varme omtanke for trengende var hennes livsverk. Hun ble valgt inn i OHIFs Kunstindustrilotteri som første og eneste kvinne. Og senere valgt inn som eneste kvinne i hovedstyret for Oslo-utstillingen «Vi kan» i 1938.

Fru. Samson ble tildelt Kongens Fortjenestemedalje i gull i 1936 for din filantropiske virksomhet. Først ei dame!

Kilde: Boken «Vær god mot de gamle» av Sidsel Meyer.

OHIFs Såkornmidlene – Gjør det lettere, og morsommere å være laug

Såkornmidlene skal gjøre det lettere for laug å drive laugsaktiviteter som kurs, utstillinger, markeringer i lauset m.m. Hensikten er å få til flere aktiviteter i laugene – tett på fagene og medlemmene – organisert av medlemmene.

I praksis kan lauset ved dette såkorn-tiltaket få tilbake OHIFs årskontingent x 3 til laugsaktivitet.

Søknader blir behandlet av representanter fra OHIF-styret.

Søknader som er godkjent i 2024:

- Byggmesterforbundet Region Øst – Mesterbrevutdeling sammen med murerne og malerne.
- Oslo Kjole- og Draktsyerlaug – Til sommeravslutning, styremøte og omvisning hos Fashion Research Library
- Norges Møbeltapetserer- og Salmakerlaug – Faglig heldagstur til Lillehammer på bedriftsbesøk.
- Oslo Frisør- og Velværelaug – Hospiteringsprosjekt hvor lausets medlemmer kommer inn i undervisningen på Frisør VG1- og 2 på Edvard Munch VGS. Midlene brukes til å kompensere tapt arbeidsinntekt, og videre profilering av dette til media og medlemmer.
- Oslo Gullsmedlaug – Faglig tur og deltagelse i Copenhagen Gemmologiske Symposiums 70-årsjubileum
- Oslo Kobber- og Blikkenslagerlaug – Midler til kvinnenettverket «Kvinne Blikk».
- Oslo Snekkermesterlaug – Skog- og materialkurs i samarbeid med Bymiljøetaten, og med eksterne lærekrefter. Alle lausets medlemmer med lærlinger og ansatte var invitert. Det var også møbelsnekkerskolene i Oslo og omegn.
- Oslo Malermesterlaug – Det tradisjonelle juletreffet til alle medlemmene i lauset.

Medlemslistene blir gjennomgått i disse dager og faktureres i slutten av januar – Det vil da være mulig for laugene å søke såkornmidler i 2025 på grunnlag av disse - [Søknadsskjema](#)

Gå gjerne inn på våre nettsider www.ohif.no - Om OHIF - Fond og stipender – Såkornmidler, og les mer om ordningen.

Stipend og legater

OHIF har forretningsførselen for Olav Thoresen og hustru Johanne Thoresens fond og Lærlingefondet for Håndverk og Industri. Ved årets utdeling fra Olav Thoresen og hustru Johanne Thoresens fond ble det delt ut kr 250.000, - til 19 søkere – Og i Lærlingefondet for Håndverk og Industri ble det delt ut 139.750, - til 17 søkere.

Thoresenfondet oppfordrer alle oldermenn/formenn å undersøke nærmere i sitt laug om det er trengende eller etterlatte etter håndverksborgere med trang økonomi, som kunne gjøres oppmerksom på muligheten til å søke støtte hos Thoresenfondet.

Lærlingefondet har opplevd sterk pågang fra lærlinger som søker støtte under utdanning og fondets midler ser ut til å være en god håndrekning, men fondet har et sterkt ønske om at det søkes til prosjekter som kan gagne flere lærlinger samtidig. Mer informasjon om fond og stipender ligger på OHIF sine hjemmesider [her](#).

Stiftelsesfest i København

Den danske håndverkerforeningen er flinke til å markere dager og invitere til fest. Stiftelsesfesten er en årlig begivenhet hvor de inviterer medlemmer og gjester til en treretters middag med tilhørende taler og hyllest til et langt og godt foreningsliv. Festen ble holdt i [Moltkes Palæ](#) som har vært i håndverkerforeningens eie siden 1930.

En riktig fornøylig lesning er husets historie, som også omhandler en greve som bortfører en skuespillerinne og sendes i eksil til Norge. Historien kan leses her: [Husets historikk](#)

OHIFs Styreleder Bjørn-Gunnar Eliassen og kommunikasjonssjef Hilde Bergh representerte foreningen på arrangementet og fikk samtidig med seg innspill fra de danske laugene som de kunne ta med seg tilbake til styret i OHIF.

Møte i BYM Varelevering/nyttetransport

Møteaktiviteten i Bymiljøetaten har tatt seg opp i 2024, og OHIF har deltatt på alle møter som vi har blitt invitert til.

Oslo kommune har flere pågående prosjekter som omhandler bylogistikk. Et av disse er at det skal lages en temaplan for grønn mobilitet i Oslo. I bylogistikk inngår blant annet forflytning av varer, utstyr og avfall inn til, ut fra, gjennom og innen byen - og transport knyttet til håndverker og servicetjenester. For å finne gode løsninger på hva som skal til for å redusere utslipp og trafikk knyttet til bylogistikken inviteres næringslivet i Oslo å komme med innspill, men det er ikke alltid at liv og lære henger så godt sammen med det som kan tenkes på «et papir».

Kommunen ønsker å vite hvilke insentiver næringslivet trenger for å få bilparken over til utslippsfrie alternativer, for det er ingen tvil om at det vil bli vanskeligere og dyrere å kjøre noe annet i tiden fremover. Kommunen vil sette høyere miljøkrav til offentlige innkjøp, både når det gjelder produkter, tjenester og transport.

Næringslivet etterlyser flere hurtiglådere, enklere fremkommelighet, flere laste og losseplasser og bedre parkeringstilbud. OHIF har sendt over flere innspill fra medlemmene og vil så godt det er mulig å delta i prosessene fremover. Kom gjerne med innspill til hilde@ohif.no.

Besøk ved Høyskolen for Yrkesfag (HØFY) på Gjøvik

Den 9. og 10. desember fikk jeg gleden av å fortelle om OHIF, og til å overvære presentasjon av bacheloroppgavene i byggeplassledelse fra studentene ved HØFY.

Dette fant sted ved Fagskolen i Innlandet på Gjøvik, omkranset av mange minusgrader og en skarp vind fra Mjøsa. Studentene var unge voksne som stort sett jobbet i bygg- og anleggsnæringen, de fleste med fag- eller svennebrev i bunn. Det ble nevnt at det å gyve løs på studiet rett etter videregående hadde blitt stritt, men det å kunne komme tilbake til skolebenken i 30 – årene var, om ikke lett, så i hvert fall lettere.

Mange flotte bacheloroppgaver ble presentert om en rekke temaer som samspillskontrakter, HMS, 3D-printing, psykisk helse, rensing av betongslam fra betongbiler, milepæltilsyn kommunene, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) som er det nye miljødirektivet til EU, kompetansetillegsmatrise for rettferdig avlønning og Involverende Planlegging, for å nevne noe.

En sak å skrive seg bak øret er at byggebransjen ikke akkurat koker over av endringsvilje, men kloke ord ble sagt om at de som er minst endringsvillige ofte er de som er mest engasjerte når det kommer til stykket.

Disse studentene forsyner seg av både yrkesfag og akademia og de trengs for å fremme de praktiske fagene i en verden som styres mye av akademia. For å løse opp i dette skillet, trenger man innsikt i begge verdener og unge mennesker til å brøyte vei. Høyskolen for yrkesfag utdanner hele klasser.

Vi tar hatten av for studentene i byggeplassledelse og gratulerer med bestått eksamen!

«Opplæringsbedriftene i byggenæringen på vei mot kollaps»- 3. desember

Åsmund Østvold (t.v.) og Eivind Andersen. Foto: Privat

Bygg- og anleggsmarkedet er kommet til bunns. Nå gjenstår å se om bunnen holder. En innhenting vi avhenge av kutt i styringsrenten i 2025, utvikling i byggekostnader, og andre overraskelser som fremtiden er rik på. Prognosesenteret har hatt et estimat på 5% nedgang for bygg- og anlegg sammenlagt fra sist år. Dette slår ulikt ut i Norges største fastlandsnæring. Det går noen knepp bedre i anlegg, enn i bygg. I Håndverkerforeningen i Oslo mottar vi sterke signaler om at kua dør mens gresset gror, fra opplæringsbedrifter.

Håndverkere, som holder seg med fast ansatte, faglærte og lærlinger, gir ikke lavest tilbud, men høyest kvalitet. Mange overlever i dag i ROT- (Rehabilitering, Ombygging og Tilbygg) markedet. Når totalmarkedet går inn i resesjon, får håndverkerne i ROT markedet besøk av håndverkerne fra nybyggmarkedet.

Håndverksbedrifter som holder seg med kompetanse og lærlinger vil ofte tape i en priskonkurransse, som går fra hard til nådeløs. I markeder med mange små aktører, relativt homogene tjenester, lett å skaffe informasjon om pris, litt ledig kapasitet mellom oppdrag og lave barrierer for etablering, vil marginene alltid være tynne.

Opplæringsbedriftene som satser på håndverkskompetanse, skrubber i dag ned på stålet. Prognosesenteret anslår at produksjonsverdien for nye boligbygg utgjorde ca. 139 mrd. ved siste toppår i 2017, mens prognosen for 2026 er 100 mrd. Hvis dette ikke er inflasjonsjusterte beløp, er forskjellen i volum enda større.

Det trengs en målrettet redningspakke for små- og mellomstore håndverksbedrifter. I 2014/15 ble ordningen med ROT-fradrag, etter svensk oppskrift, vurdert av Finansdepartementet i Norge. Ordningen i Sverige ga skattefradrag for håndverkertjenester i ROT markedet. Den var ment som et redskap for å flytte svart arbeid til hvitt. Finansdepartementet vendte tommelen ned. Argumentene var bl.a. at det ville overstimulere et marked som allerede gikk for full damp, at provenyknadene var høye, og at ordningen hadde en usosial side - ved at de som hadde mest fra før også ville høste mest fra ordningen.

I 2024 er situasjonen en annen. Vi er inne i den største krisen i bygg- og anlegg, siden jappetiden. Krisen er større enn under finanskrisen, men den ser ut til å få mindre oppmerksomhet enn Giskes evt. comeback. Det er underlig at en så stor krise tilsynelatende glir så ubemerket hen.

Innhenting av bygg- og anleggsmarkedet for håndverksbedriftene kan ta lang tid. Vi skriver ikke dette for å redde tradisjonelle/konservative håndverksbedrifter. Det er av avgjørende betydning for Norge at bedriftene

som står for brorparten av rekruttering til bygghåndverksfagene ikke forsvinner, til fordel for dem som baserer driften på billig ufaglært arbeidskraft. I tillegg er det å stimulere energioptimalisering helt nødvendig for at Norge skal nå sine klimaforpliktelser.

Bygghåndverk Norge har foreslått innføring av en 2 års ordning som refunderer merverdiavgift knyttet til ENØK tiltak, som innkjøp av dører, vinduer og isolasjon, oppad begrenset til 1 mkr. Huseierne har fremmet liknende forslag i 2022. Forslaget fører til redusert energibruk og stimuli til aktivitet blant håndverksbedrifter som satser på lærlinger og kompetanse.

Finansdepartementet vendte tommelen ned for ROT-fradrag i 2015. Da var det stor aktivitet i markedet. Nå er situasjonen motsatt. Vi mister bedrifter med håndverkskompetanse i enda større fart enn før. Tiden er moden for å gi de faglærte håndverkerne en håndsrekning.

Artikkelen ble først publisert i Klassekampen 2. desember, men ble også publisert på nett i [Byggmesteren](#) og [Byggindustrien](#) like etter.

Med vinterhistorien «Deltageren» ønsker vi dere alle en riktig god jul!

Like etter at sneen hadde kastet sin kalde favn utover Nordmarka, ble lange og mørke turforslag lagt på tegnebrettet. Turen fikk navnet «Lys i Mørket» og ble sendt med Tsarens Kurer videre til inviterte deltagere. Responsen var svært begrenset.

De to turlederne rev seg i håret og trampet i bakken, men når det var gjort, viste det seg at turen likevel hadde en deltager. Eller Deltageren, som vi valgte å kalle ham. Han var blid og fornøyd, og man kan jo ikke avlyse en tur når man har en deltager.

Fredag kveld i slutten av januar satte vi derfor av sted inn i mørket fra Tverrsjøstallen med retning Spålen. Deltageren holdt seg naturlig i forgrunnen hvorpå turlederne kom diltende etter. Mens turlederne hadde pakket i sekk, viste det seg at Deltageren hadde pakket i pulk, som han gikk og slepte på. Over vannene fikk han god fart på seg, men når det måtte tråkkes løype i underskogen, var han mer ubehjelpelig. Det var dyp snø og bare hodet var til tider å se bak i snøkavet. Som ansvarlige turledere hadde vi lempet en del fellesutstyr i pulken, for å kunne ha armene fri selv.

På vei ned Sinnerdalen var sporet tynt og elendig og Deltageren måtte vi stadig vente på. Først skulle han tisse og når det var gjort, så måtte han bæsje. Han hadde sin spesielle teknikk, og mente at det var altfor mye styr å spenne av seg dragene. Litt underlig var det, men han nektet han plent å flytte seg fra sporet ved "avføring" av sine nødvendige ærend. Turlederne styrte lange omveier, og syntes det hele var under pari.

Løypa snodde seg ned gjennom myrbelter og langs nedsnødde bekkedrag. Med lykt var det greit å se hvor det kunne lønne seg å gå. Men Deltageren hadde ikke med den slags fasiliteter og så han en snarvei, var han sjelden i tvil. Dette gikk greit, så lenge snøen lå jevn, men ett sted var bekken god og bre og faktisk åpen. Full av suklende brunt vann seilet den stille mellom pudderdynene. Med en kjenners mine satte Deltageren fart og bykset over bekken. Han nådde aldri motsatt bredde.

Pulken hadde for lengst kilt seg i en rot og Deltageren ble stående til knes i vann, ganske fastspent i sine drag. Turlederne hadde problemer med å holde seg alvorlige, men gikk i redningsmodus. Det hele hendte under en storgran, som uten uvilje lot slipp på ca. 200 kg løssnø under redningsarbeidet. Dette lokale skred traff Deltageren og undertegnede midt i planeten og kjentes som en middels måneformørkelse. Undertegnede var mørbanket og Deltageren var rett ut ganske molefunken da han endelig ble halt i land.

På Finnerudseter overnattet fellesturen, men det var ganske fullt i hytta. Deltageren trakk korteste strå og måtte ligge ute. Han var nok litt sur for det, men som vi sa, den som er med på leken, får tåle steken.

Morningen etter var Deltageren bitter. Pulken hadde tatt inn vann og ødelagt en hel pose Bjørns Havregryn. Utsiktene til en real frokost minket. Vi kom oss imidlertid av gårde, og satte nedover setervollen. Men Deltageren ville ikke til Katnosa. Han stakk rett ned på Spålen i retning Ringkollen og det måtte fysisk makt til for å få snudd ekvipasjen. Der falt nok også et hårdt ord fra turlederne i denne forbindelse.

Turen luntet videre til Sandungen og ned til Hakkloa og Trehørningen uten større viderverdigheter. Vi overnattet ved Askern i en lite hytte tilhørende Norsk Trekkhundklubb. Det ble laget mat til Deltageren og hytta ble god og varm. Deltageren tilbrakte kvelden ute under en bjerk. Dagen etter satte vi kursen mot Grefsen og Deltageren var i storform. Det gikk så fort unna at undertegnede måtte feste et tau i pulken for bremse Deltageren, som i sin iver etter å komme hjem til kjøttgrytene formelig spant av gårde.

Nede ved Movatn kom Deltageren i klammeri med en Afghansk Mynde. Det ble for det meste et munnhuggeri, og undertegnede måtte trå til og gripe Deltageren i øret, for å komme fra det med æren i behold. Samtidig la vi frem solide unnskyldninger på vegne av Deltageren. Så gikk vi til Sinober.

Der rappet Deltageren en kanelbolle fra en liten jente som kom snublende med et akebrett. Begge turlederne følte nå at ansvaret begynte å bli lovlig tungt. Vi ga Deltageren en ørefik og sa NEI! og FY! Folk rundt på tunet snudde seg og glodde. Det ble nokså stille. "Speiderhilsen" sa vi og hastet videre ned mot Griseputtene. Der ble Deltageren hengende langt bak, og vi måtte stadig vente på stavene. Plutselig ser vi staheten selv og pulken suse av gårde over Griseputtene, laaangt bort og i helt feil retning. Det var Deltageren. Undertegnede skifløy etter og fortalte nå på flere språk, at grensen var nådd og passert.

Vel hjemme på Grefsen bandt jeg Deltageren i hagen i en solid kjetting. Han fikk en stor bolle med vann. Deltageren rullet seg sammen og la halen over snuten som man gjerne gjør, når man er en 12 år gammel Grønlandshund.

Eivind